

ПРЕДСТАВЉАЊЕ РЕЗУЛТАТА ПОСЛОВАЊА НИС ГРУПЕ У ТРЕЋЕМ КВАРТАЛУ И ПРВИХ ДЕВЕТ МЕСЕЦИ 2023. ГОДИНЕ

Излагање Антона Черепанова, заменика генералног директора и директора Функције за финансије, економику, планирање и рачуноводство НИС а.д. Нови Сад

Садржај

1. Макроекономски показатељи и важни догађаји.....	3
2. HSE показатељи.....	5
3. Кључни показатељи и положај на тржишту	6
4. Оперативни показатељи	7
5. Финансијски показатељи.....	7
6. Достижни ниво потенцијала на показатељ EBITDA.....	8
7. Задуженост, компаративна анализа и закључак	8

Ова презентација је припремљена од стране НИС а.д. Нови Сад и састоји се од слајдова који садрже информације у вези са НИС Групом у циљу представљања резултата. Информације у овој презентацији садрже изјаве о неизвесним будућим догађајима. Изјаве о неизвесним будућим догађајима обухватају изјаве које нису историјске чињенице, изјаве у вези са намерама Друштва и НИС Групе, веровања или тренутна очекивања у вези са, између осталог, резултатима пословања НИС Групе, финансијским стањем и ликвидношћу, изгледима, расту, стратегијама и индустријским гранама у којима НИС Група послује. Из разлога што се односе на догађаје и зависе од околности које могу али не морају да се остваре у будућности, изјаве о неизвесним будућим догађајима по својој природи подразумевају ризике и неизвесност, укључујући али се не ограничавајући на ризике и неизвесности које су Друштво и НИС Група идентификовали у другим јавно доступним документима. Друштво упозорава да не постоји гаранција да ће се изјаве о неизвесним будућим догађајима остварити у будућности и да стварни резултати пословања, финансијско стање и ликвидност, као и развој индустријске гране у којој Друштво и НИС Група послују могу у значајној мери да се разликују од оних који су представљени или претпостављени изјавама о неизвесним будућим догађајима који су садржани у овој презентацији. Додатно, и уколико резултати пословања НИС Групе, њено финансијско стање и ликвидност, као и развој индустријске гране у којој Друштво и НИС Група послују буду у складу са овде садржаним изјавама о неизвесним будућим догађајима, такви резултати и развој нису индикативни за резултате и развој у наступајућим периодима. Информације садржане у овој презентацији дате су на датум ове презентације и могуће су њихове измене без претходне најаве.

1. Макроекономски показатељи и важни догађаји

Колеге, добар дан свима.

Хтео бих да представим резултате пословања у трећем кварталу и првих 9 месеци ове године.

Један од главних циљева наше компаније у ових девет месеци је било уредно снабдевање тржишта. То је највећи и главни задатак наше компаније. Са друге стране, започели смо доста инвестиција, односно идемо у даљу модернизацију наше компаније.

Такође, напоменуо бих да је у јуну месецу затворена трансакција приватизације ХИП-а и у трећем кварталу смо почели да радимо на процесу консолидације ХИП-а у оквиру НИС Групе.

Што се тиче финансијских показатеља, они су у складу са тржишним околностима, падом цене нафте и другим факторима. Наши кључни показатељи су на нижем нивоу у односу на исти период претходне године, односно најбољу годину у историји НИС-а. Али можемо рећи да су наши кључни показатељи на баш **на** добром нивоу, доста вишем него претходних година, ако не рачунамо прошлу годину, као најбољу.

Макроекономски показатељи

Презентацију почињемо слајдом о макроекономским показатељима.

Што се тиче курса долар у односу на динар, он бележи благи пад просечног курса и то за 2%, а што се тиче курса евра он је на стабилном нивоу. Што се тиче цене нафте видимо доста велика кретања, мање него прошле године, али видимо да је просечна цена нафте на 22% мања ове године у односу на исти период прошле године. То је наравно утицало и на наше показатеље, али видимо да је у трећем кварталу цена нафте почела да расте и сад се налази на нивоу 90-92 \$/bbl.

Блок Истраживање и производња

Што се тиче Блока Истраживање и производња нећемо се дуго задржавати, реализују се ГТА активности које нам дају могућност одржавања и повећања нивоа производње сирове нафте. Што се тиче бушења, у трећем кварталу избушено је 12 разрадних и 1 истражна бушотина у Србији и 1 разрадна бушотина у Румунији. Укупан обим производње нафте и гаса за трећи квартал износио је 298 хиљада условних тона. Уколико погледамо финансијске показатеље, на CAPEX је издвојено 7,1 млрд. РСД, за првих 9М 2023: 16 млрд. РСД, док је показатељ EBITDA износио 10,2 млрд. РСД у трећем кварталу ове године, а за првих 9М 2023: 24,7 млрд. динара.

Downstream

Блок Прерада

Што се тиче Блока Прерада у трећем кварталу, најбитније је било да обезбедимо континуалан рад рафинерије нафте у Панчеву. То смо успели и у потпуности су задовољене потребе тржишта за нафтним дериватима. Укупан обим прераде нафте и полупроизвода у трећем кварталу износи 1.077 хиљада тона.

Кључни пројекти даље модернизације РНП:

Што се тиче кључних пројеката даље модернизације РНП, овде је представљено пет пројеката.

Један од пројеката је Реконструкција FCC и изградња ЕТВЕ. Статус овог пројекта је следећи:

- Одобрен је на ИО НИС продужетак фазе FEED;

- Изабран је извођач радова за реализацију активности у току следеће године, односно у току капиталног ремонта 2024.
- У плану је да се донесе финална инвестициона одлука о реализацији овог пројекта до краја следеће године.

Од пројекта ефикасности издвајамо:

- Замена парних турбина

Планирамо пуштање у рад током капиталног ремонта 2024, чиме ће се повећати ефикасност и смањити потрошња енергоресурса.

- Пројекат Колосек

Пројекат реконструкције колосека на РНП. Завршетак прве фазе је планиран за следећу годину у првом кварталу, а у целости планирамо да буде завршено 2025. године, што нам омогућава брзу отпрему железничког воза са нафтним дериватима, односно пристизање воза у РНП, и то брже, безбедније и ефикасније.

- Дозирање маркера и адитива

Овај пројекат планирамо да завршимо почетком следеће године. То је, са једне стране, у складу са регулативом Србије, да маркирамо наше гориво, а са друге стране, планирамо да повећамо ефикасност.

- Пројекат противпожарне заштите

Пројекат је намењен безбедности рафинерије, спремности на различите ситуације. То је доста велики пројекат, јер обухвата целу рафинерију и тај пројекат ће трајати до 2027. године. Он ће ићи по фазама и прву фазу планирамо да завршимо до средине 2025. године. По завршетку тог пројекта наша рафинерија ће бити најбоље опремљена противпожарном заштитом, а нове цеви, нове пумпе и нови начин гашења пожара даће нам сигурност у будућем раду рафинерије.

Капитални ремонт РНП:

Још један слајд везан за РНП је слајд капиталног ремонта. Напомињем да је капитални ремонт планиран за следећу годину, у марту и априлу 2024. године и то је највећи капитални ремонт у историји НИС-а. Претходни капитални ремонт спроведен је током 2019. године. Након ремонта биће обезбеђен континуалан рад свих постројења, односно већа поузданост и већа ефикасност рада сваког постројења. Ремонт ће се реализовати са циљем довођења опреме и комплетног постројења у безбедно и поуздано оперативно радно стање у складу са пројектним параметрима и обезбеђење континуалног рада постројења до наредног планског капиталног ремонта. Закључени су сви уговори око извођења радова, набављена је опрема и материјал и њихова испорука у РНП. У току ремонта планирано је преко 1.000 извођача самих радова, биће обухваћено 25 постројења и минимум 850 кубних метара катализатора, 16 пећи и око 1.500 цевовода у рафинерији. То је заиста велики обим посла и доста је кратак период за то. То је један од најбитнијих пројеката које компанија НИС спрема за следећу годину.

Блок Промет

Што се тиче Блока Промет хтео бих да скренем пажњу да смо пре три недеље пустили у рад нову БС Соколићи 2, која се налази на ауто-путу Милош Велики. БС Соколићи 1 ради преко две године и сад смо у супротном смеру пустили БС Соколићи 2, која је такође једна од најмодернијих БС у оквиру НИС-ове мреже. Такође, пустили смо у рад ССГ Брус и ССГ Косјерић и крајем септембра смо пустили једну нову станицу у Босни и Херцеговини, у Источном Сарајеву – БС Лукавица. Укупан обим промета нафтних деривата Блока Промет у трећем кварталу ове године износи 1.126 хиљ. тона. Што се тиче финансијских показатеља, CAPEX Блока Промет у трећем кварталу је износио 1,9 млрд. РСД, док је показатељ EBITDA у трећем кварталу износио 8,1 млрд РСД.

Реализација пројекта развоја у Србији 2023. године:

На овом слајду можемо видети мапу пројекта планираних и реализованих нових изградњи и реконструкција бензинских станица у Србији. Овде није приказана станица Лукавица у Босни и Херцеговини. До краја године се очекује пуштање у рад укупно 10 ССГ. Статус пројекта је наведен са десне стране.

Блок Енергетика

Овог пута смо посебно издвојили слајд за Блок Енергетика. Он као блок постоји већ дужи период, али смо хтели да му посветимо посебну пажњу. Започета је реализација изградње ФНЕ на комплексу фабрике пијаће воде „Јазак“, 620 kW. Спроведена је набавка за изградњу фотонапонске електране и то у складишту деривата нафте у Новом Саду и на крову пословне зграде у Новом Саду. Укупан обим произведене електричне енергије из ФНЕ за 9М 2023. године је 422 MWh.

Реализација пројекта ФНЕ у Србији:

На следећем слајду је приказана мапа реализације пројекта фотонапонских електрана у Србији. Корак по корак покривамо целу Србију и идемо тим путем. Прошле године завршено је 8 ФНЕ, док је за првих девет месеци ове године завршено још 7 ФНЕ. Уговорена је изградња ФНЕ на 30 ССГ. Тако да је то део нашег одрживог развоја о чему ће наше колеге данас додатно да кажу пар речи.

ХИП Петрохемија

Овде први пут приказујемо ХИП Петрохемију. Сада је најбитније да реализујемо интеграцију пословних процеса кроз имплементацију нормативно-методолошких докумената. Измењена је организациона структура ХИП и именован менаџмент компаније, односно кључни руководиоци компаније. Од тренутних активности: покренут је капитални ремонт фабрике који је планиран да се заврши за пар дана и већ се раде припремне активности за пуштање у рад.

Плански ремонт и развојни пројекти

Овде се налази више информација о планском ремонту ХИП Петрохемије. Он је доста мањи ремонт од ремонта који ја планиран на у РНП, али је исто битан за поузданост рада ХИП Петрохемије. Ту је наведено доста активности: Ремонт компресора, турбина и пећи. Пројекат реинструментације фабрике Етилен је исто битан за аутоматизацију тог постројења. Након овог ремонта очекује се повећање поузданости и безбедности, унапређење енергетске ефикасности, али то је само први корак и треба доста улагати у ХИП Петрохемију како би се достигао ниво као у РНП. Ако упоредимо ХИП и РНП, то тренутно није упоредиво, али може бити за неколико година.

2. HSE показатељи

Што се тиче HSE показатеља, код LTIF показатеља бележимо раст, али то су углавном лаке повреде, а ни што се тиче тешких повреда имамо смањење. Код RAR показатеља имамо пад.

3. Кључни показатељи и положај на тржишту

Кључни показатељи

На реду је слајд са кључним показатељима за првих 9 месеци ове године, као и за трећи квартал. Видимо да је цена нафте типа брент у просеку била 82,1 \$/bbl. Показатељ ЕБИТДА износи 56,5 млрд РСД за првих девет месеци, док нето добит износи 31,8 милијарди динара. Оперативни новчани ток је позитиван и износи 21,6 млрд. РСД. Обим прераде за првих 9 месеци износи 3.054 хиљада тона, док обим промета нафтних деривата износи нешто мање од три милиона, односно 2.995 хиљада тона. Укупна задуженост на крају септембра према банкама износи 548 милиона евра. Показатељи су углавном у паду и то је очекивано због тог великог пада цене нафте и најбоље године која је била прошле године, али показатељи су доста бољи ако их упоредимо са 2021. годином.

ХИП Петрохемија: основни оперативни и финансијски показатељи

Одвојено смо спремили слајд са оперативним и финансијским показатељима ХИП Петрохемије. Ту су приказани показатељи за трећи квартал у периоду јул-септембар и видимо да је нето добит негативна и износи минус 2,55 млрд. динара. Ово је резултат макроекономског окружења у Европи и свету. Тај циклус је почео прошле године и ове године је на ниском нивоу. Очекивања у петрохемијском бизнису су да ће бити боље након 2024. године, односно 2025. године па на даље, односно, таква су очекивања на тржишту, а задатак наше компаније је да повећамо поузданост, радимо на повећању оперативне ефикасности и план је да реализујемо доста пројеката у смислу повећања енергетске ефикасности, промене бизнис процеса који дају бољи резултат. Прошле недеље је донета одлука за изградњу фабрике полипропилена, односно прве фазе ове фабрике које имају додатну вредност као производ и доста утичу на даље резултате након изградње, а та изградња је планирана до краја 2029. године у складу са одлуком ОД.

Трендови тржишта моторних горива

Следи слајд о трендовима тржишта моторних горива. Раст потрошње се бележи у готово свим земљама региона. Била је добра туристичка сезона, али видимо доста велики пад у Мађарској, због изузетно дугог периода фиксираних цена на изузетно ниском нивоу претходне године.

Тржишни удео у Србији и тржиште моторних горива

Ово је слајд о тржишту моторних горива у Србији.

Потрошња моторних горива у Србији је у паду за 1,6%, [због](#) високог базног периода у првој половини 2022. године услед повећања залиха крајњих корисника због страха од могуће несташице нафтних деривата у Србији. Што се тиче удела НИС-а, ове године видимо мали пад, али је на вишем нивоу у односу на 2021. годину. То је повезано са контролисаним ценом деривата која је у континуитету на снази ове године, као и прописаним бенефицираним ценом за снабдевање пољопривредника. НИС је главни снабдевач пољопривредника.

Малопродајно тржиште моторних горива

Следећи слајд се односи на малопродајно тржиште моторних горива. Малопродајно тржиште бележи пад у односу на исти период 2022. године за 4%, док је учешће НИС-а нешто мање, скоро на истом нивоу, али доста веће у односу на 2021. годину. То је због обезбеђења сигурног снабдевања тржишта, утицаја виших цена и поновног раста продаје агро дизела. Укупан број бензинских станица [НИС-а у Србији](#) на крају септембра ове године је 331.

Тржиште у региону

Што се тиче Босне и Херцеговине имамо пад који износи 23,8%, слично као прошле године. Није велика разлика, и то углавном због ограничења извоза дизела. То, наравно, утиче на наше могућности снабдевања наших ћерки фирми у Босни. Након првог квартала то ограничење је укинато и сада ћемо пробати да вратимо наше тржиште у Босни на задовољавајући ниво, али, то се, наравно, не може десити одједном, већ је потребно неко време због преговора са купцима и закључивања годишњих уговора. У Бугарској имамо благи пад учешћа на укупном тржишту. У Румунији тржишни удео на укупном тржишту је на нивоу од 0,5%.

4. Оперативни показатељи

Блок Истраживање и производња

Што се тиче кључних показатеља Блока Истраживање и производња, као што сам већ рекао, произведено је укупно 868 хиљада условних тона нафте и гаса, што је само за 1% мање у односу на исти период претходне године. То показује да наш *Upstream* ради на томе да задржимо исти ниво производње.

Блок Прерада

Што се тиче Блока Прерада прерађено је 3.054 хиљада тона сирове нафте и полупроизвода за девет месеци, што представља пад од 6%. Неколико фактора који су утицали на пад су: промене макропараметара, односно та осцилација на тржишту сирове нафте и смањење цене, а такође и ограничења на извоз деривата, односно дизела. И поред тога остварена је континуирана производња и уредно снабдевање домаћег тржишта свим врстама деривата.

Блок Промет

Забележен је пад обима промета од 7%, а као што сам и рекао, то је последица специфичних фактора који се односе на прошлу годину који су довели до значајног повећања потрошње, продаје и тржишног учешћа НИС-а у 2022. години. Код велепродаје бележимо пад за 5% првенствено због: смањења продаје деривата у Босни и Херцеговини и Румунији због забране извоза из Србије и повећање продаје дизела у велепродаји у 2022. години. Код извоза, транзита и бизнис јединица такође бележимо пад. Пад продаје делимично компензује раст продаје авио горива за 28% у односу на прошлу годину због проширења линије међународних авио летова *Air Serbia* и страних авио компанија, као и пораста извезених количина авио-горива.

5. Финансијски показатељи

ЕБИТДА

Показатељ ЕБИТДА у првих 9 месеци ове године износи 56,52 милијарде динара. Пад показатеља ЕБИТДА је последица:

- утицаја пада цене нафте и деривата на светском тржишту,
- исплата донације Влади Републике Србије у износу од 7 милијарди динара,
- раст трошкова услед инфлације и раста цена.

Нето добит

Нето добит НИС Групе за првих 9М ове године је 31,8 милијарде динара. На пад нето добити утицао је: пад ЕБИТДА који је делимично компензован мањим трошковима по основу курсних разлика, већим растом финансијских прихода у односу на раст финансијских расхода.

OCF

У првих 9 месеци ове године оперативни новчани ток износи 21,6 милијарде динара. То је последица мањих прилива, исплата донације Влади Републике Србије, а такође [су](#) већи порези по основу пореза на добит из 2022. године.

Реализација CF

У првих 9М ове године смо остварили позитиван OCF који је износио 21,6 милијарди РСД, да би након инвестиција *free cash flow* био на нивоу од -26,5 милијарди динара. Након нето позајмица и исплаћених дивиденди Нето CF износи -55,36 млрд РСД и то укључује и највећу исплату дивиденди у историји НИС-а, која је исплаћена акционарима 24. августа 2023. године, у износу од 23 милијарде динара.

CAPEX

Што се тиче CAPEX-а, он је ове године скоро два пута већи него прошле године и издвојено је 21,9 милијарди динара. Главни правци улагања били су пројекти усмерени на производњу нафте и гаса. Значајан део улагања припада улагању у пројекте бушења, затим у пројекте прераде нафте, као и пројекте реконструкције, изградње и ребрендинга ССГ. Осим тога, НИС је улагао у пројекте у области енергетике и сервиса. Такође, овде улазе и инвестиције за ХИП Петрохемију, које улазе од јула месеца.

6. Достижни ниво потенцијала на показатељ ЕБИТДА

Укупан ефекат реализације достигнуг нивоа потенцијала у првих 9 месеци ове године на показатељ ЕБИТДА износио је 1,5 милијарди динара.

7. Задуженост, компаративна анализа и закључак

Задуженост

На крају трећег квартала ове године дуг према банкама је мањи него на крају претходног квартала и износи 548 милиона евра.

Компаративна анализа

Што се тиче компаративне анализе, слајд је припремљен на основу података за шест месеци, због тога што још увек нема објављених извештаја свих компанија за девет месеци. Ја бих скренуо пажњу на два показатеља. Када је показатељ ЕБИТДА маржа у питању, за НИС она износи 15,2 и на другом смо месту и ово је доста добар ниво. Други показатељ је удео светлих производа. НИС је на 1. позицији, са 83%, што показује да имамо једну од најбољих рафнерија у Источној Европи.

Закључак

У принципу, то је то и на крају само да подсетим да имамо комплексне макроекономске услове и уочавамо да постоје неизвесности што се тиче дешавања у свету. То све наравно утиче на наше пословање. Али што се тиче НИС-а ми сигурно одржавамо стабилност рада компаније без обзира на сва дешавања и ограничења која сад постоје. О томе говоре наши показатељи - без обзира на та дешавања имамо добре оперативне и финансијске резултате и идемо у даљи развој компаније.